

העץ המגיב

יונתן והעץ | גלעד גולדשמידט

הוצאת הרדוף, 56 עמודים

יונתן שקט יותר משאר הילדים ואוהב לחלום ולשחק עם עצמו. יום אחד, בעודו יושב על עץ התות בחצר ביתו, הוא שומע את העץ מדבר אליו. משפחתו של יונתן לא מאמינה

שהעץ אכן מדבר עמו. וכך, הופך העץ להיות חלק מעולמו הפנימי של יונתן. הספר "יונתן והעץ" מחולק לשבעה פרקים ומלווה את סיפור חייו של יונתן הילד, דרך תהליך התבגרותו, ובמקביל את חברותו העמוקה עם עץ התות, אשר מלמד אותו אמיתות חשובות על החיים: "הוא למד על עונות השנה, על האדמה והשמים, על הפרפרים והדבורים, על השמש והכוכבים, על הירח".

מחבר הספר, גלעד גולדשמידט, והמאיירת, אסתר עיבל, הם מחנכי ולדורף. על כן, ניתן למצוא בספר רעיונות ברוח האנתרופוסופיה כגון ההקבלה בין העץ ל"אני" של האדם. כך למשל, כמעין ביקורת סמויה, מסביר העץ ליונתן כי בתקופות קדומות יותר ידעו כל בני האדם לשמוע את העצים ולדבר עמם. "היינו עוזרים להם, מגלים להם סודות, והם היו שומרים עלינו ומתייחסים אלינו בכבוד ובאהבה. הם ידעו אז שאנחנו בעצם דומים להם מאוד, ושבתנים, מתחת לקליפה, כל עץ הוא קצת כמו אדם".

נדמה כי עלילת הספר מתכתבת עם ספר הילדים הקנוני "העץ הנדיב" מאת של סילברסטיין (הוצאת אדם, 1980). בשני הספרים נוצר קשר אמיץ בין ילד לעץ, בשניהם העץ עוזר לילד, בשניהם הילד מתבגר ונעלם לתקופה, בשניהם שב הילד לעץ בבגרותו ובשניהם סופו של העץ להיכרת. אך בניגוד

ל"עץ הנדיב" (או העץ המנוצל אם תרצו), שבו הילד עצמו מביא על העץ את קצו, הרי שספרו של גולדשמידט עורך תיקון, כאשר הילד הוא זה שעוזר לנשמתו של העץ להמשיך ולהתקיים: "מתחתי נמצאים כמה מילדיי, עצים קטנים שגדלו מהזרעים של שנים שעברו, קח כמה מהם ושתול אותם במקומות שונים, הם ימשיכו את דרכי...".

הם עזבו אותנו והתחילו לבנות בתים גדולים, הם חפרו באדמה בורות גדולים, העלו באש יערות והפכו שדות וחורשות לערים גדולות". הסיפור מעלה מגוון נושאים נוספים כגון: תקשורת בלתי מילולית, כוחה של ההתכוננות המודעת ("אם תתאמץ מספיק ותחשוב עליי נוכל לדבר בכל מקום"), דחייה חברתית, קבלה עצמית, ואף קיים בו עיסוק בתכנים כואבים יותר - פרידה, זקנה ומוות.

למרות העומס שהיה עלול להיווצר משלל הנושאים העולים בספר קצר יחסית, הרי שהעלילה נבנית באופן הדרגתי ומאוורר, ומאפשרת לעכל את המסרים השונים שהסיפור טומן בחובו. כמו כן, הספר מתאפיין בעדינות ורגישות, שבאות לידי ביטוי הן בסגנון הכתיבה של גולדשמידט והן בציורים בצבעי המים של עיבל. הכתיבה הרגישה מעניקה לנושאים הקשים יותר, אלו שלעתים החברה נמנעת מלדון בהם עם ילדים צעירים, ממד של השלמה והבנה, שגם הם חלק מהחיים: "יונתן, אני זקנה ועייפה, נראה לי שימי ספורים, אני מרגישה זאת בכל גופי... חייתי כבר הרבה שנים וחיי היו טובים ושמחים, אני לא עצובה, אני יודעת שהגיע זמני".

אפילו אני, בגילי המבוגר, קראתי את הספר בשקיקה והוצפתי בתחושות של התרגשות, עצב, מועקה והקלה לנוכח קורותיהם של יונתן והעץ.

הספר לא חוסך את שבטו מביקורת על השתעבודתו של האדם לטכנולוגיה והתרחקותו מהטבע. העץ מבטא אותה באופן חד כאשר הוא חולק עם יונתן "חכמה עתיקת יומין" לפיה, בתקופות אחרות, בני האדם ידעו לתקשר עם העצים וללמוד מהם, אך במשך השנים "שכחו בני האדם שאפשר לדבר איתנו,

קרון להמן, אישה לעדי ואמא לתאומות - הגר ונעמי. מורה לספרות בתיכון. סטודנטית לתואר שני במגמה ל"חקר אלטרנטיבות בחינוך", באוניברסיטת חיפה מתעניינת ועוסקת בעיקר בקריאה, כתיבה, חינוך ומגדר.